

Ditari Naturës

Nr. 60 Viti i gjashtë i botimit Maj 2018

Në këtë numër do të gjeni:

- ...me këtë rast Ju kujtojmë se...
- INCA me nxënës të shkollave 9-vjeçare të PK "Divjakë-Karavasta"
- Listë kontrolli për studimet e VNM dhe VSM
- Me rastin e 22 Prillit INCA organizon aktivitete ne PK "Divjakë-Karavasta"
- Promovohet Ulza EcoPark - një destinacion i ri turistik
- Si e përmirëson pjesëmarrja publike vendimmarrjen për çështjet mjedisore?
- Dr. Deni Porej, drejtori i ri i WWF Adria
- Betonizohet Valbona, hidrocentrale, hotele dhe gurore në perlën e veriut / Burimi TCH
- Promovohet projekti BAS - Përfito duke kursyer / nga Qendra EDEN
- Njoftime

...me këtë rast Ju kujtojmë se
10 vjet më parë...

...me VKM nr. 640, datë 21.05.2008,
ekosistemi natyror malor Shebenik-Jabllanicë
shpallet "Park Kombëtar", me një sipërfaqe të

përgjithshme prej 33,927.7 ha. PK shtrihet kryesisht në bashkitë e Librazhit dhe në atë të Bulqizës.

Për këtë Park Kombëtar është zhvilluar dhe projekti "Mbështetje institucionale *Vijon në faqe 2*

Institute for Nature Conservation in Albania
Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri

Vijon nga faqe 1

për MMPAU për ruajtjen dhe përdorimin e qëndrueshëm të biodiversitetit në zonat e mbrojtura dhe menaxhimin e mbetjeve", i financuar nga Qeveria Italiane dhe zbatuar nga IUCN.

Projekti synonte forcimin e kapaciteteve institucionale për menaxhimin e zonave të mbrojtura nëpërmjet zbatimit të protokolleve e përjasjeve planifikuese me bazë ekosistemin dhe pjesëmarrjen. Projekti gjithashtu përmbante një komponent për përgatitjen e planit të menaxhimit për Parkun Kombëtar Shebenik Jabllanicë, i cili ka përfunduar dhe është drejt miratimit. Plani i menaxhimit synon të rrisë efektivitetin e ruajtjes së biodiversitetit brenda parkut si dhe nxitjen e rolit të saj thelbësor në zhvillimin e komuniteteve që jetojnë brenda apo pranë këtyre ekosistemeve të rëndësishme (pa harruar edhe kontekstin ndërkufitar). Plani i menaxhimit prek të gjitha aspektet e zhvillimit të qëndrueshëm (sociale, institucionale, ekonomike dhe mjedisore) në një mënyrë të integruar me qëllimin final nxitjen e ruajtjes së biodiversitetit dhe përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore, si dhe mbështetjen e zhvillimit harmonik socio-ekonomik...

...3 vjet më parë ...

...me urdhërin nr.1792, datë 09.05.2015
miratohet Plani i Menaxhimit për Parkun Kombëtar "Prespa"...

...6 vjet më parë ...

... miratohet Ligji Nr. 64, dt 31.05.2012
"PËR PESHKIMIN"

Ky ligj rregullon veprimtarinë e peshkimit në tërësi, menaxhimin e tij, siguron mbrojtjen e gjallesave detare dhe të ujërave të brendshme, nëpërmjet nxitjes së zhvillimit të qëndrueshëm në aktivitetin në hapësirën detare dhe në ujërat e brendshme të Republikës së Shqipërisë. Gjithashtu, rregullon marrëdhëniet që lindin dhe lidhen me siguri në ushqimore të produkteve të

peshkimit, mbrojtjen e konsumatorit dhe sëmundjet e peshqve, të cilat rregullohen me ligje të veçanta.

Ky ligj ka për qëllim:

- sigurimin e një shfrytëzimi racional dhe të përgjegjshëm të burimeve biologjike të ujërave të brendshme të Republikës së Shqipërisë dhe atyre detare;
- përcaktimin e rregullave për menaxhimin dhe bashkëmenaxhimin e sektorit të peshkimit nëpërmjet përfshirjes së komuniteteve përkatëse në proceset e vendimmarrjes;
- përcaktimin e masave të ruajtjes, që garantojnë mbrojtjen e burimeve biologjike detare dhe ujërave të brendshme;
- nxitjen dhe përkrahjen e kërkimit shkencor e teknologjik dhe grumbullimit të të dhënave në peshkim;
- sigurimin e funksionimit dhe menaxhimit të porteve e të qendrave të peshkimit;
- hartimin dhe sigurimin e një politike strukturore, me qëllim ristrukturimin e sektorit të peshkimit, sigurimin e zhvillimit të qëndrueshëm të sektorit, forcimin e konkurrencës e zhvillimit ekonomikisht të vlefshëm të subjekteve të peshkimit, rigjallërimin e zonave që varen nga peshkimi, si dhe përmirësimin e furnizimit të tregut dhe rritjen e vlerës së prodhimit;
- përcaktimin e masave dhe rregullave të nevojshme për kontrollin, inspektimin dhe zbatimin e politikave të peshkimit, në përputhje të plotë me politikat evropiane në këtë drejtim;
- ngritjen e një sistemi kontrolli për peshkimin dhe vendosjen e procedurave të inspektimit të standardizuara dhe të koordinuara si në det, në tokë dhe në të gjithë zinxhirin e treg.

INCA me nxënës të shkollave të PK "Divjakë-Karavasta"

4 Prill 2018 - Mizë - Kryekuq - PK Divjakë-Karavasta - Në kuadër të parapërgatitjeve për kremtimin e Ditës së Tokës, INCA në bashkëpunim me AdRZM Fier organizuan disa orë të hapura ndërgjegjësuese me nxënësit e shkollave 9-vjeçare Mizë dhe Kryekuq. Gjatë orëve të mësimit, nxënësve iu shpjegua se ç'farë përfaqëson Dita e Tokës dhe gjithë veçoritë e saj si dhe u ftuan të marrin pjesë aktivisht në aktivitetet që do të organizoheshin në datë 22 prill në PK Divjakë-Karavasta.

Listë kontrolli për studimet e VNM dhe VSM

Tryezë të rrumbullakët me aktorët kryesorë - "Lista e kontrollit për studimet e VNM dhe VSM, Përdorimi i tyre nga pjesëmarrësit në takimet konsultuese"

Tiranë, 19.04.2018 - Vlerësimi i ndikimit në mjedis është procesi i identifikimit të pasojave të ardhshme të veprimeve të propozuara me qëllim garantimin se pasojat mjedisore janë marrë në konsideratë si duhet gjatë procesit të vendimmarrjes. Nëpërmjet identifikimit

proaktiv të pasojave, vlerësimi i ndikimit mjedisor lehtëson vendimmarrjen e informuar bazuar në pranimin social të rreziqeve mjedisore të zhvillimit ekonomik. Ndërkohë Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) është procesi i identifikimit të pasojave të ardhshme të politikave, planeve dhe programeve të ardhshme me qëllim garantimin se pasojat mjedisore integrohen me vlerësimet sociale dhe ekonomike në vendimmarrjen strategjike. Qëllimi është shmangia e ndryshimeve mjedisore që do të përfundonin në rrjetën e dëmtimit të banorëve

vendas dhe mjedisit të tyre. Kur kryhen si duhet, këto vlerësime sigurojnë transparencë dhe përfshirje, përhapin vlerat demokratike, dhe rrisin pjesëmarrjen e komunitetit në zhvillimin e shoqërisë.

Ngritja e vetëdijes dhe njohurive të tyre për transparencën publike dhe pjesëmarrjen e publikut në konsultimet e projekteve të ndryshme është fokusi i projektit CO-SEED. Për të rritur aktivizimin e pjesëmarrësve në konsultimet publike të studimeve të VNM dhe VSM, u zhvillua tryeza e rrumbullakët me aktorë të procesit të përgatitjes së VNM dhe VSM për të prezantuar dy dokumente të rëndësishme që projekti ka përgatitur. Tashmë janë në dispozicion një sërë dokumentesh udhëzuese, që synojnë përgatitjen

dhe vlerësimin më të mirë dhe më të lehtë të studimeve të VSM. Shumica prej tyre përgatiten për specialistët e fushës dhe vendimmarrësit, dhe vetëm pak prej tyre synojnë të garantojnë që pjesëmarrësit, të cilët nuk janë specialistë të procesit, të japin mendimet më të mira të mundshme. Për të ndihmuar

Vijon në faqe 5

Vijon nga faqe 4

në mbushjen e këtij boshllëku, ky dokument synon ofrimin e udhëzimeve lidhur me angazhimin në vendimmarrjen për vlerësimet strategjike mjedisore për personat e interesuar, që nuk janë specialistë. Ky dokument do të përdoret nga organizatat jofitimprurëse dhe pjesëtarët e komuniteteve vendore, për të vlerësuar nëse të gjitha aspektet e rëndësishme të vlerësimit të ndikimit në mjedis merren në konsideratë në një studim VNM/VSM.

Këto lista kontrolli përqendrohen vetëm në përshtatshmërinë shkencore dhe teknike të studimit mjedisor të VNM dhe VSM. Ato nuk janë instrumente pikëzimi që do të rezultojnë në vendosjen e 'notave' për cilësinë e vlerësimit. Përkundrazi, ato ofrojnë udhëzime për komunitetin e interesuar, për t'iu dhënë atyre mundësinë që të ofrojnë reagimet e tyre me cilësi të lartë kundrejt studimeve të VNM dhe VSM. Duke iu përgjigjur një sërë pyetjesh, lexuesit duhet të jenë në gjendje të arrijnë në përfundimin se cilat pjesë, nëse ka

të tilla, të një studimi VNM/VSM nuk i arrijnë standardet e praktikave të mira dhe se cilat informacione mungojnë ose nuk janë vlerësuar mjaftueshëm. Në këtë mënyrë, vlerësuesit mund të formulojnë reagime konstruktive dhe të besueshme, për t'u ndarë gjatë konsultimeve publike.

Në këtë tryezë morën pjesë përfaqësues të AKM, të OshC-ve dhe ekspertëve të pavarur mjedisor të cilët ndoqën takimin gjysmë ditor ku organizatorët shpjeguan se çfarë janë dokumentet e listave të kontrollit për VNM dhe VSM, çfarë përmbajnë ato dhe si mund të

përdoren ato. Koordinatorja e projektit shpjegoi në detaje pse janë hartuar këto dokumente dhe cili është synimi i tyre i përdorimit.

Të gjithë pjesëmarrësit shprehën interesimin për dokumentet dhe bënë një diskutim produktiv për përmbajtjen e dokumenteve dhe mënyrën e tyre të përdorimit. Ato dhanë propozime të frytshme se si të rritet interesi i pjesëmarrësve për përdorimin e tyre gjatë proceseve të VNM dhe VSM.

Për më shumë informacion, ju lutemi vizitoni www.co-seed.eu.

22 Prilli - Dita Ndërkombëtare e Tokës

Data 22 prill, njihet në gjithë botën, si Dita Ndërkombëtare e Planetit Tokë. Kjo është një ditë që shërben për të dhënë alarmin për dëmet që njerëzimi i shkakton pyjeve, lumenjve, tokës dhe pasurive të tjera të natyrës, si dhe të reflektojë e sensibilizohet për të ndaluar shkatërrimin e mëtejshëm të saj. Më 22 prill, në mbarë botën, dashamirës të mjedisit organizohen në një varg aktivitete për të mirën e mjedisit dhe të njeriut, si aktivitete pastrimi, gjelbërimi, pyllëzimi, manifestime në formë protestash, ekspozita, koncerte, vizita, peticione, orë edukative me nxënës, konferenca shkencore, etj. ku mesazhi kryesor është mbrojtja e Tokës

dhe burimeve të saj. Mjaft komunitete në mbarë botën festojnë Javën e Tokës, përmes aktiviteteve mjedisore, të shtrira përgjatë 7 ditëve.

Në datën 22 Prill 2018, Rrjeti për Mbrojtjen Natyrës në Shqipëri, në bashkëpunim me Qendrën Rajonale të Mjedisit - REC Shqipëri dhe AdRZM qarku Fier, në kuadër të programit SENiOR-II, të mbështetur nga Ambasada Suedeze në Shqipëri, organizoi një aktivitet kombëtar me rastin e "Ditës së Tokës" në Parkun Kombëtar Divjakë-Karavasta. Ky aktivitet u realizua në kuadër të projektit "Promovimi dhe advokimi i një menaxhimi të qëndrueshëm të burimeve dhe vlerave natyrore në zonat e mbrojtura", i cili

zbatohet në 16 Zona të mbrojtura nga organizatat e Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës në rajonet: Shkodër, Kukës, Tropojë, Ulëz, Krujë, Tiranë, Fier, Librazhd, Korçë, Përmet, Dropull dhe Vlorë. Në këtë aktivitet morën pjesë rreth 250 pjesëmarrës të ardhur nga Shkodra, Kukësi, Mati, Tirana, Elbasani, Korça, Gjirokastra, Vlora dhe Fieri. Aktivitetit ju shtua pjesëmarrja e Ministres së Shëndetësisë, znj. Ogerta

Manastirliu ku në fjalën e saj përshëndeteti nismën e Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës dhe theksoi rëndësinë e aktiviteteve të tilla në ruajtjen e mjedisit dhe promovimin e vlerave dhe burimeve natyrore në Zonat e Mbrojtura në Shqipëri.

Gjithashtu aktivitetin e përshëndeteti edhe prefekti i qarkut Fier, z.Baki Bala, i cili vlerësoi punën e bërë përgjatë gjithë javës së aktiviteteve në kuadër të ditës së tokës, dhe siguroi kontributin dhe vazhdimësinë e bashkëpunimit në aktivitete të tilla.

Aktiviteti i datës 22 Prill ishte vazhdimi i një procesi ndërgjegjësimit të nisur më parë me nxënësit dhe komunitetet përrreth 16 zonave të mbrojtura në të gjithë territorin e Shqipërisë me fokus mbrojtjen dhe ruajtjen e natyrës, minimizimin dhe reduktimin e mbetjeve plastike dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore. Festimi i datës 22 Prill pranë Parkut Kombëtar Divjakë-Karavasta i vijon në faqe 7

Vijon nga faqe 6

ngjante një mozaiku veprimtarish mes ekspozitave të punimeve artistike të nxënësve të shkollave 9-vjeçare në zonën e

Divjakës, mbjelljes së 5 mijë fidanëve pishë e butë dhe e egër si një kontribut i dhënë nga përfaqësuesit e shoqërisë civile të ardhur nga 9 rajone të Shqipërisë, si dhe pastrimi i territorit me mbështetjen dhe përfshirjen aktive të komunitetit të mësuesve, prindërve, nxënësve dhe grave lokale në zonë. Të gjithë bashkë qytetarë, fëmijë, të rinj e të moshuar ndanë pak kohë për të mbjellë një pemë, pastruar një territor publik, apo për të dhënë një mesazh për ndërgjegjësimin qytetar ndaj çështjeve mjedisore më të ndjeshme në Shqipëri. Mesazhet e përcjella dhe përkushtimi që treguan të gjithë pjesëmarrësit treguan një ndjeshmëri shumë të lartë dhe interesim për mbrojtjen e mjedisit dhe natyrës. Mesazhet e dhëna veçanërisht nga të vegjlit e talentuar dhe kontributi i tyre në aktivitete të këtij lloji na japin shpresë për një shoqëri të së nesërme më të ndërgjegjshme dhe miqësore me

mjedisin, natyrën dhe vete planetin Tokë. Zanafilla e ditës së Tokës nis në SHBA, ku më 22 Prill 1970 u mbajt një manifestim i madh mjedisor, i pari i këtij lloji, prej nga edhe doli ideja për shpalljen e kësaj date si Dita e Planetit Tokë. Kjo ishte një iniciative e Geilord Nelson, senator i SHBA, i cili fillimisht propozoi disa protesta ambientaliste për ta futur mbrojtjen e natyrës në programin e qeverisë. Me kalimin e një kohe të shkurtër, kjo festë u kthye nga festë kombëtare në atë ndërkombëtare, duke sensibilizuar mbarë botën dhe ruajtur qëllimin e kësaj date mbrojtjen fundamentale të planetit Tokë dhe të gjitha burimeve të saj nga ndotja dhe shkatërrimi.

Tradita e festimit të Ditës së Planetit Tokë vazhdon të respektohet edhe sot, kur shkatërrimi i natyrës dhe problemet në lidhje me të janë thelluar më shumë se kurrë.

Aktualisht në Shqipëri, shumica e burimeve natyrore, janë nën kërcënimin e presioneve të vazhdueshme, si: prerjet e paligjshme, gjuetia e paligjshme, mbipeshkimi, turizmi i pakontrolluar dhe aktivitetet rekreative jo mirë të menaxhuara, erozioni dhe degradimi i tokës, zjarret, keqmenaxhimi i ujërave dhe ndërtimi i hidrocentraleve (HEC), ndotja e mjedisit, mostrajtimi i ujërave të zeza dhe të përdorura, menaxhimi i pa kontrolluar i territorit, ndërtimet kaotike dhe infrastruktura, vëmendja e pakët ndaj peizazhit dhe menaxhimit të integruar dhe të qëndrueshëm të burimeve natyrore, si dhe mungesa e alternativave për zëvendësimin e tyre, etj. Rruga e ndjekur në gjithë këtë

Vijon në faqe 8

Vijon nga faqe 7

periudhë tranzicioni për shfrytëzimin e pasurive natyrore dhe mbrojtjen e mjedisit ka qenë shumë shkatërruese, me gjurmë tepër të dukshme, në shumë raste të pakthyeshme, me shumë kosto dhe pasoja të rënda në ekonominë e vendit, por dhe për vetë shëndetin e njeriut. Mjafton të përmendim këtu shfrytëzimin e tepruar të pyjeve, varfërimin e skajshëm të faunës, të bimëve aromatike-mjekësore, përdorimin pa kriter të tokës bujqësore, urbanizimin, ndotjen e saj nga

ndryshimet klimatike, llojet e huaja të specieve, fragmentimi i peizazheve natyrore, rritja e urbanizimit dhe shtimi i nevojës për burime natyrore.

Pikërisht në këtë kuadër, Dita e planetit Tokë, në vendin tonë, vjen si një lëvizje për përfshirjen e të gjithëve në mbrojtje të Tokës. Çdo vit Dita e Tokës ka moton e saj dhe për vitin 2018 është "Mjaft ndotjes plastike".

Nga helmimi dhe plagosja e jetës detare deri te ndërprerja e hormoneve njerëzore, nga mbushja e

përdorimi pa kriter i plehrave kimike dhe pesticideve, ndotjen nga ujërat e shkarkimeve dhe mbetjet urbane dhe industriale, pushtimin e brezit të dunave bregdetare, ndërtimet në zonat e mbrojtura, dhe së fundi shfrytëzimin e tejskajshëm të lumenjve për hidroenergjetikë. Edhe vetë Zonat e Mbrojtura Mjedisore, të cilat kanë një status të veçantë mbrojtjeje, ekzistojnë në një mjedis që ndryshon me shpejtësi dhe përbën kërcënime për to, duke filluar nga

plazheve dhe peizazheve tona tek bllokimi i rrjedhave dhe depozitave tona të mbetjeve, rritja eksponenciale e plastikës tani po kërcënon mbijetesën e planetit tonë.

Dita e Tokës 2018 është e përkushtuar që të sigurojë informacionin dhe frymëzimin e nevojshëm për të ndryshuar rrënjësisht qëndrimin dhe sjelljen njerëzore në lidhje me plastikën.

Promovohet Ulza EcoPark - një destinacion i ri turistik

Në kuadër të 5 vjetorit të shpalljes së Parkut Natyror Rajonal Liqeni i Ulzës promovohet Ulza EcoPark si një destinacioni ri turistik.

Aktiviteti mbledhi sëbashku përfaqësues të lartë të Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit, të Trupit Diplomatik, të Kuvendit të Shqipërisë, të pushtetit vendor, përfaqësues të të organizatave kombëtare dhe ndërkombëtare, të medias, dashamirës të natyrës, banorë të zonës etj.

Si e përmirëson pjesëmarrja publike vendimmarrjen për çështjet mjedisore?

CO-SEED *Fragmente nga manuali i praktikave më të mira botërore*

Shteti: **Brazil**

Rasti: Projekti i ujit të Shpirtit të Shenjtë (Espirito Santo)

Theksi: Përfshirja e komunitetit vendas nëpërmjet ofrimit të informacionit dhe konsultimeve sjell ndërmarrjen e masave të kënaqshme zbutëse që ekuilibrojnë ndikimet dhe përmirësojnë kushtet e jetesës për vendasit.

Projekti i ujit të Shpirtit të Shenjtë përfshinte ujin e pijshëm, kanalizimet, dhe sistemet e ujërave të zeza në 12 zona urbane në shtetin e Shpirtit të Shenjtë në Brazil, vendndodhja e të cilit përbënte shqetësim të madh mjedisor.

Pjesëmarrja publike në procesin e vlerësimit të mjedisit rezultoi në identifikimin e dy zonave ku komunitetet do të prekeshin rëndë nga ndërtimi i objekteve (i) Lugina Mulemba, ku ndërtimi do të kishte eliminuar depozitimin e argjilës që është thelbësore për ekzistencën e artizanëve dhe (ii) lagjja Joanne D'Arc ku vendasit do të kishin vuajtur nga ndikimet e impiantit ekzistues të kompostimit dhe të asfaltit. Një sistem i ri për

trajtimin e ujërave të zeza do t'i kishte përkeqësuar këto ndikime.

Në rastin e luginës Mulemba, mungojnë zonat alternative për ndërtimin e objekteve. Kështu, shkencëtarët dhe artizanët vendosën bashkërisht për masat zbutëse që do të ruanin traditat vendase artistike, mënyrën dhe mjetet e jetesës. Artizanëve iu garantua akses ligjor në depozitat shtesë të argjilës, u ofrua ndihmë teknike dhe trajnim për teknologjitë e reja të argjilës, u organizua transporti dhe depozitimi i argjilës nga lugina Mulemba, si dhe u ofrua ndihmë në teknikat e komercializimit dhe u ngrit një treg shitjesh në kryeqytetin e shtetit, në Viktoria.

Në rastin e lagjes Joanne D'Arc, mbledhjet publike iu ofruan mundësinë vendasve që të shprehnin shqetësimet e tyre. Gjatë diskutimeve u arrit gjetja e një zgjidhjeje në bashkëpunim me kompaninë shtetërore të ujit dhe Sekretarin për Mjedisin. Këto organizata u angazhuan në ndërtimin e më shumë zonave të gjelbra, vendosjen e mjeteve mbrojtëse për pemët, dhe krijimin e një zone argëtimi në lagjen Joanne D'Arc.

Dr. Deni Porej, drejtori i ri i WWF Adria

Dr. Deni Porej është drejtori i ri i WWF Adria WWF Adria; 03 April 2018. INCA është bashkëpunëtor me WWF ADRIA..në disa projekte të sukseshëm rajonal.

WWF është njëra nga organizatat më të mëdha dhe me renome për mbrojtje të natyrës, me më shumë se 5 milionë përkrahës dhe me rrjetin global në më shumë se qindra vende. Misioni i WWF-it është që të ndalojë shkatërrimin e mjedisit natyror dhe të ndërtojë një të ardhme ku njerëzit mund të jetojnë në harmoni me

natyrën, duke ruajtur diverzitetin biologjik botëror dhe duke u siguruar që të ketë përdorim të qëndrueshëm të burimeve natyrore, duke promovuar uljen e ndotjes dhe shpenzimit të tepërt.

Dr. Deni Porej është drejtori i ri i WWF Adria, organizatës botërore për mbrojtjen e natyrës. WWF Adria është zyre regjionale me seli në Zagreb, dhe pos në Kroaci, organizata vepron edhe në Shqipëri, Kosovë, Bosnje dhe Hercegovinë, Mal të Zi, Maqedoni, Slloveni dhe Serbi.

Me profesion biolog, Deni Porej ka doktoruar në katedrën "Evolucioni, ekologjia dhe biologjia e organizmave" në Universitetin e Ohio State në Shtetet e Bashkuara të Amerikës në

Vijon në faqe 11

Vijon nga faqe 10

temën e llojeve invazive, pastaj është zgjedhur drejtor për mbrojtjen e natyrës në The Nature Conservancy OHFO. Në vitin 2007 kthehet në Evropë, ku bëhet drejtor i programit në WWF Mediteran. Në atë pozitë qëndron deri me 2 prill të këtij vitit kur zgjidhet drejtor i WWF Adria-s.

"Në 10 vitet e fundit kam bërë shume përpjekje për themelimin e WWF Adria dhe kjo është një vazhdimësi logjike e karrierës time. Në përputhje me misionin e WWF-it që të ndalim degradimin e natyrës dhe të inkurajojmë njeriun që të jetoj në harmoni me të, gjithmonë mundohem që të mendoj globalisht dhe të veproj në nivel lokal. Dhe kjo është ajo që jemi duke e bërë në regjionin tonë e cila thekson pasurinë e biodiversitetit në të gjithë Evropën," tha Deni Porej.

"Organizata e jonë punon në përfshirjen sa më të mirë të popullatës lokale në vendimet për përdorimin e burimeve natyrore - peshqit, lumenjtë, zonat e mbrojtura... Besoj se në këtë aspekt të gjitha shtetet

ku po punojmë dëshirojnë përparim të shpejtë, këtu jemi të ndihmojmë partnerët tanë në sektorin civil dhe të biznesit, si dhe në institucionet shtetërore. Jam i gëzuar se do të udhëheq një ekip të madh entuziastesh të dashuruar në natyrë, të cilët jetën e tyre ja kanë dedikuar mbrojtjes së saj," shtoj Porej.

WWF është njëra nga organizatat më të mëdha dhe më të respektuara për mbrojtjen e natyrës e themeluar në vitin 1961, me më shumë se gjashtë milionë përkras dhe me rrjetin global aktiv në më shumë se 100 vende. Në regjionin tonë WWF vepron që në fillim të këtij shekulli përmes partneritetit me organizata tjera jo-qeveritare, deri sa WWF Adria është themeluar në vitin 2015. Puna e organizatës në regjion është e fokusuar në përmirësimin e menaxhimit të qëndrueshëm të lumenjve, ligatinave, pyjeve dhe zonave të mbrojtura, si dhe ruajtjen e detit.

Petra Boić Petrač, menaxhere për komunikim, WWF Adria

Betonizohet Valbona, hidrocentrale, hotele dhe gurore në perlën e veriut

Burimi TCH

Në Parkun Kombëtar të Valbonës gëlon puna, punohet në gurore punohet për ndërtimin e hidrocentraleve, punohet për ndërtimin e hoteleve.

Sapo nis rruga për në Valbonë përballësh me një gurore që i imponohet peizazhit dhe që ushtron aktivitetin disa qindra metra larg tabelës që njofton hyrjen në Park Kombëtar, por sipas banorëve kjo tabelë është spostuar qëllimisht për të lënë jashtë guroren.

Në fakt ky është vetëm një paralajmërim i asaj çka ofron udhëtimi për në Valbonë. Puna për ndërtimin e hidrocentralit të Dragobisë është në kulmin e vet. Kamionë me materiale ndërtimi që shkojnë e vijnë, beton që shtrohet.

Ibrahim Sokolaj është 97 vjeç, po kaq vite ka në Dragobi dhe na thotë se asgjë nuk është më si më parë.

Rrugës grupi i Top Channel ka takuar një grup turistësh gjermane. Chris me miqtë e tij vijnë rregullisht prej 5 vitesh në Valbonë për të bërë sporte

aventure. Kësaj radhe ato do lundrojnë me kajak, mundësi që në Shqipëri ta ofrojnë vetëm tre lumenj.

"Po ndaluar rrjedhën këtu do ndryshojë totalisht, ndoshta lumi. Drejtimi i ujit do të devijojë. Pra nëse ndryshoni rrjedhën, hap pas hapi ju ndryshoni krejtësisht luginën", thotë Chris Schwaab, turist gjerman.

Në digën kryesore që do devijojë rrjedhën e Valbonës, uji do të të futet në tunele dhe shtrati i lumit do të thahet për disa kilometra. Lejet janë dhënë nga qeveria Berisha dhe të konfirmuara nga ajo pasuese Rama. Banorët kanë kërkuar pezullimin e punimeve dhe një proces gjyqësor është në zhvillim e sipër, pasi sipas banorëve firmat e pjesëmarrësve në konsultimet publike janë falsifikuar.

"Figuron edhe firma dhe emri i babait të ndjerë. Ai ka vdekur në vitin 2010, kurse në vitin 2013-ën figuron në listën ku gjoja është marrë vendimi i komunitetit. Deri nesër ky lumë do thahet, nuk do ta shohim më kështu" shprehet Sami Ismailaj, banor i Dragobisë.

Kantierët e ndërtimit vazhdojnë me

Vijon në faqe 12

Vijon nga faqe 11 hedhjen e themeleve të hoteleve të reja në hyrje të luginës. E gjithë kjo situatë ka dhënë efekte e veta.

"Turistë nuk ka si më parë. Nga vjet kanë ikur shumë prej turistëve", shprehet Hysni Sokolaj.

Lugina e Valbonës konsiderohet si një prej perlave të turizmit shqiptar. Unike në të gjithë Europën

ajo ka tërhequr vëmendjen për natyrën e saj të virgjër, peisazhe kartolinash që i prek nga afër, dhe Bac Idrizi gati nuk e beson se çfarë po arrin të bëjë njeriu me dorën e vet.

"Ato që na ka fal Zoti po na i merr rob për interesat e

tyre cinike. Për interesa vetjake ka prishë atë që na ka dhënë Zoti, këtë bukuri. Këtë ujë të kristlatë të këtyre burimeve me flladin e këtyre bjeshkëve", shprehet ai.

Promovohet projekti BAS - Përfito duke kursyer / nga Qendra EDEN

Qendra EDEN dhe Bashkia Tiranë nis promovimin e projektit BAS (Përfito duke kursyer) me rastin e Ditës Ndërkombëtare së Tokës 2018.

Kjo ditë sot, mbledhi së bashku në parkun e ri të lojrave pranë Piramidës, 60 nxënës dhe vullnetarë për t'i thënë "STOP ndotjes nga plastika!". Për 14 vite rresht jemi munduar të përcjellim tek banorët e kryeqytetit mesazhe për mbrojtjen e tokës sonë dhe u kemi bërë thirrje të na bashkohen me veprimet e tyre.

Sot zgjodhëm një nga lagjet e qeta, por sërish

qëndrore të qytetit, jo vetëm për t'ju bashkuar lëvizjeve mbarë botërore, por edhe për të filluar punën konkrete me ndërgjegjësimin qytetar në kuadër të projektit rajonal Interreg V-B "Ballkan - Mesdhe 2014-2020" titulluar " Përfito duke kursyer - BAS " .

Për mëse 3 orë nxënësit e shkollës 9-vjecare të New York-ut në Tiranë vizatuan mesazhet e tyre për minimizimin, reduktimin apo refuzimin e përdorimit të qeseve plastike mbi cantat të krijuara nga vullnetarët e EDEN duke përdorur veshje të cilat ne nuk i përdorim më. Dëfrimi ishte ende më i madh kur Znj. Albana Bregaj-Joxhe dhe kolegët e bashkisë së Tiranës iu prezantuan kuiz-in "Rrota e Tokës", me anë të të cilit kushdo mund të masë njohuritë mbi reduktimin, refuzimin, ripërdorimin dhe riciklimin e plastikës.

Numri i kalimtarëve kuriozë u shtua kur nxënësit filluan t'i shërndanin cantat dhe ti ftonin ata të provonin njohuritë e tyre në kuiz.

Me dëshirën për të bërë dicka të mirë çdo ditë,

secili nga ne mund të mendojë dhe të veprojë për të patur një Tiranë më të pastër, më të bukur, më të shëndetshme, pa mbeturina të hedhura gjithandej.

Fotografitë e Ditës Ndërkombëtare të Tokës gjenden këtu: <https://bit.ly/2J8IQeI>

Nëse dëshironi të bëheni qytetarë aktiv dhe kontribuoni sadopak me veprimet tuaja për riciklimin në zonën e Liceut na kontaktoni në: eden@eden-al.org

NJOFTIME

- 10 Maj - Dita Botërore e Shpendëve Migratorë / Dita Kombëtare e Pelikanit
- 21 Maj - Dita Europiane e Rrjetit Natura 2000 / Dita Botërore e Peshqve Migratorë
- 22 Maj - Dita Ndërkombëtare e Biodiversitetit
- 23 Maj - Dita Botërore e Breshkave
- 24 Maj - Dita Europiane e Parqeve
- 31 Maj - Dita Botërore Kundër Duhanit

1 - Për të lexuar "Ditari i Natyrës" në vite...

<http://www.inca-al.org/index.php/sq/publikimet/ditari-i-natyres>

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi t'i publikoni në Ditarin e tij elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 200 - 250 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes Ditarit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpiqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia ruan të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme.

Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme.

Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!

Grupimi "Të Shpëtojme Arinjtë Shqiptarë"

Organizatat Partnerë të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

Botim i Institutit për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri / INCA